

Noi orizonturi pentru creația artistică

Intirziem — oameni ai condeiului și ai artei — cu unanimă adeziune, cu adincă luare aminte și cu un sporit simț de răspundere profesională și civică, asupra expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3—5 noiembrie. O facem odată cu tot poporul: cu muncitorul din uzină, cu țăranii de pe ogoarele cooperativelor agricole, cu învățătorii din școli, cu cercetătorii din laboratoare și biblioteci, cu omul de știință și tehnicianul, cu activistul de stat și de partid, tânăr sau bătrîn, femeie sau bărbat. Fiindcă nu e cetățean între hotarele țării noastre, prins activ, cu brațele, cu mintea, cu sufletul, în grandiosul proces de edificare a societății noastre socialiste multilateral dezvoltate, care să nu se simtă, la această oră, nemijlocit solicitat și înflăcărat de profund științifică analiză a realităților și a vieții noastre obștești, de forța clarificatoare a problemelor de muncă și de viață și de gândire ce ne confruntă, de bogatul zăcămint de idei și de îndrumare, de focul stimulator la acțiune și elan constructiv, ce fac din recenta expunere a Secretarului General al Partidului un document de mare preț istoric, menit să stea, împreună cu măsurile adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. în iulie 1971, la baza întregii activități de educare a omului nou, multilateral dezvoltat, constructor conștient al socialismului și al comunismului.

Oamenii condeiului și ai artei au, poate nu chiar de tot prezumțiosul sentiment, că sînt în mod deosebit vizati de acest document. Deoarece, aliniatele calde care li se adresează direct, conțin în esența lor și presupun, odată îmbrățișate, un înțeles total integrator, conferit actului și funcției artistice. Deopotrivă ținute a cunoaște și a răspîndi cunoașterea — „rezultat al muncii și cunoașterii“, cum definește tovarășul Nicolae Ceaușescu, din capul locului, creația literar-artistică — și destinate să răspundă „cerințelor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale“, „să îmbogățească și să înfrumusețeze viața spirituală a omului“, actul și funcția artistică nu-și pot revendica cu autentică rodnicie vocația formativă de conștiințe, de caractere, de moravuri, de cultură — vocație care dintotdeauna a constituit orgoliul, noblețea și justificarea lor — decît legate organic de universul uman ambiant, de problemele lui, de linia istorică a devenirii lui. Așa fiind, artistul nu poate ignora sau face abstracție, dimpotrivă, e chemat să se pătrundă — odată cu întreaga cetate și, poate înaintea tuturor, el printre cei mai interesați — de adevărul că, astăzi „trăim o epocă în care dezvoltarea tumultuoasă a forțelor de producție care dinamizează întregul proces social, este tot mai mult determinată de avîntul științei, al cunoașterii umane în general“: că aceste două laturi, „esențiale, inseparabile ale activității omului“, influențează puternic asupra conștiinței sociale a popoarelor. El nu poate privi cu răceală aulică, ci e chemat să se pătrundă și să se bucure, odată cu

într-o cetate, ba poate el înaintea tuturor, el printre cei mai interesați, de mutațiile petrecute în structura socială a României, în răstimpul celor peste 20 de ani ai revoluției și construcției noastre socialiste, de caracterul nou al clasei muncitoare, al țărânimii cooperatiste, al intelectualității noastre, „legată prin toate libele ei de clasa muncitoare, de țărâni, de întregul popor”. El, artistul, e chemat să se pătrundă deopotrivă de schimbările petrecute — sub regimul acestor mutații și al politicii naționale marxist-leniniste a partidului — în relațiile dintre oamenii muncii români și de alte naționalități, relații în plină și continuă dezvoltare, de colaborare, de prietenie, de luptă unită pentru făurirea socialismului în patria comună.

Aceste schimbări fac — și constatarea nu este nouă — de nerecunoscut fața țării în raport cu starea ei înapoiată din anii înfrîntului și depășitului regim burghezo-moșieresc; ele vorbesc — concomitent cu impetuoasa dezvoltare economică și explicind-o — de ridicarea nivelului de cultură al poporului, de milioanele de cadre de specialiști și muncitori calificați, apti a face față în toate domeniile de activitate; vorbesc de crearea învățământului de 10 ani, obligatoriu și gratuit — pe cale de a fi generalizat în următorii doi-trei ani; de cuprinderea în învățământul liceal și în școlile profesionale de meserii, a celei mai mari părți a tineretului; de dezvoltarea și diversificarea învățământului superior (comparabil astăzi cu cel din țările cele mai avansate); vorbesc de „înmarmarea tineretului țării noastre cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii”, de atenția deosebită acordată dezvoltării științei, menită să asigure progresul economic și social al țării, să ducă la lărgirea orizontului general de cunoaștere; vorbesc de puternica dezvoltare a cerințelor sociale ca și de stimularea și promovarea la o scară și cu o stăruință, altădată de neînchipuit, a creației literare și artistice, de o „puternică revoluție culturală care, prin complexitatea și implicațiile ei, ocupă același loc ca și schimbările revoluționare din industrie și agricultură”.

Aceste schimbări vorbesc însă creatorilor de artă și despre un nou public, despre o corespunzătoare mutație, petrecută în acest public în ce privește modul cum reacționează în fața operei de artă, cum o receptează. Artistul se descoperă cu lucrarea sa, întâmpinat de o exigență mereu sporită față de bagajul de idei, față de natura și orientarea ideilor, conținute de respectiva operă, ca și față de instrumentația și forța expresivă și de convingere cu care această operă își face cunoscut și își transmite mesajul. Problemele artei sale se văd, mai manifest decît oricînd, subordonate dialectic orizontului de gândire și de înțelegere și simțiri al omului muncii, accesului său în creștere la cultură, la gustul de frumos și satisfacțiile frumosului, ca și problemelor de viață, preocupărilor de zi cu zi, aspirațiilor, perspectivelor de devenire ale acestui public.

Actul artistic nu se poate realiza, în aceste condiții, fără a risca eșecul sau îstrăinarea de cel mai intim sens al său — comuniunea cu publicul — dacă nu-și va fi asigurat, în chiar țesătura sa de idei și de limbaj, adeziunea virtuală a acestui public. A cărui tendință spre omogenizare spirituală și culturală este, în contextul istoriei de acum a societății noastre, din ce în ce mai evidentă, și care se refuză de aceea, astăzi, și diferențierii ce se făcea ieri între o artă așa-zis aleasă (pentru elite) și o artă de condescendență, „populistă”, (pentru omul de rînd), așa cum se refuză unei alcătuirii solipsiste a artei, detașate de lumea înconjurătoare, dezangajate, în fond disprețuind publicul cărui i se adresează. Niciodată, în cultura noastră, valoarea reală a actului artistic nu a fost judecată și pecetluită în sine, în afara aderenței lui la inima și înțelegerea poporului. Artistul autentic a fost totdeauna, la noi, artist al poporului, „suflet în sufletul neamului”, cîntăreț al bucuriilor și al amarurilor lui. Pe făgașul bătrînei tradiții însă, asistăm astăzi, în climatul și în împrejurările transformărilor revoluționare ale României socialiste, la eflorescența unei arte care se dăruie și aparține pentru întîia oară și fără discuție maselor muncitoare, care slujește, încîntă și reprezintă, o singură națiune, națiunea socialistă, poporul — poporul muncitor.

Slujitoare a poporului, arta e chemată „să-și tragă seva din frămîntările și năzuințele poporului”, „pentru a fi la înălțimea imperativelor sociale”. Acțiunea artei nu este în acest înțeles doar una de reflectare neutră și pasivă, ci una viu participativă, adică înțelegătoare a sensului necesar, istoric al vieții, și propulsivă în acest sens. Funcția ei educativă, cetățenească, patriotică, din această perspectivă își află împlinirea, și din această perspectivă este invocată cu insistență și în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu : „Am acordat și acordăm o mare însemnătate creației literar-artistice. În uriașă:

activitate creatoare de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, literatura și arta trebuie să aducă o contribuție tot mai activă. Avem nevoie de proză, de poezii, de piese de teatru, de filme, de muzică, de picturi, de sculpturi care să înnobileze pe om, să-l însufletească la fapte mărețe, eroice“.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu vede în artă — și solicită cu vibrantă căldură artistului de a face din arta sa — „un instrument de perfecționare continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității sociale, a modului de muncă și viață socialistă, comunistă“. În acest îndemn, Secretarul General al Partidului recheamă în subtext, și continuă, îmbogățind de semnificații contemporane, indemnurile și practica marilor cititori, animatori și făuritori ai artei noastre din începuturi și dintotdeauna. Teatrul — ca să ne păstrăm în cadrul de preocupări ale revistei noastre — a fost, de la Eliade și Asachi citire, „o școală de morală“; a fost „pentru Alecsandri-revoluționarul și pentru tovarășii lui de la „Dacia literară“, o „tribună politică“ de luptă națională, de combatere a „relelor și ridicolelor societății“; a fost pentru un Pompiliu Eliad o „școală, de natură particulară, dar o școală“ care „urmărește îmbogățirea minții și îmbunătățirea inimii“, „o școală de patriotism (care) urmărește înălțarea sufletului național“; a fost, pentru un G. M. Zamfirescu, „un deschizător de drumuri și un creator de valori sufletești“; a fost mai ales în anii noștri, sub îndrumarea și îndemnul partidului, fără abatere așezat — deopotrivă cu toate celelalte arte — pe făgașul permanentei lui activități politico-ideologice și de educație socialistă, stimulat de luminoasa menire istorică a socialismului, menire care este „nu numai de a elibera omul de asuprire și exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizație spirituală superioară, care nu se poate realiza decît prin formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral-politic înalt“.

Alături de învățămînt și de știință — presupunîndu-le și, cu mijloacele lui specifice, preluîndu-le chiar demersurile, absorbîndu-le și prelucrîndu-le rezultatele — artistul a fost, și este cu deosebire acum, în complexele și vastele condiții și probleme ale edificării socialismului multilateral dezvoltat, chemat să însoțească partidul în acțiunea lui de „formare a omului nou, în stare să-și făurească în mod conștient propriul său viitor“. În acest context, artistul — mai ales el, a cărui supremă satisfacție este de a ști să surprindă și să înfățișeze în chip emoționant și ispititor noul, de a ști că actual său a izbutit să denunțe închistarea, rutina, conformismul, comoditatea și nepăsarea, drept obstacole ale progresului — este ținut să se autoeduce în spiritul creator al marxism-leninismului, să devină, prin angajarea sa cetățenească, așa cum o cere tovarășul Nicolae Ceaușescu unui comunist, „un explorator îndrăzneț și experimentat al drumului nou pe care-l deschide omenirii socialismul și comunismul, un cutezător vizionar al zilei de mîine, pornind de la realitățile și cerințele arzătoare ale zilei de azi, precum și de la concluziile, generalizate pe plan teoretic, ale experienței de ieri și de azi“.

În același context, creatorul de artă este ținut să se pătrundă de necesitatea de a nu gîdi în chip fatalist, defetist, relațiile dintre dezvoltarea vieții materiale și conștiința omului; este ținut să înțeleagă, dimpotrivă, legile sociale obiective, sensul lor, pentru a putea acționa — potrivit lor — „în interesul progresului social, în interesul oamenilor, al victoriei socialismului și comunismului“; este în același timp ținut să înțeleagă puterea de înfrîngere pe care o poate exercita conștiința asupra mersului înainte al societății, „uriașa forță materială a progresului“ care se poate înmagazina în ideile înaintate cînd acestea cuceresc masele.

Pătruns de aceste adevăruri, scriitorul și omul de artă, omul de teatru, va ști să recunoască într-o seamă de concepții și ispite artistice de ultimă și efemeră modă, adînc îmbibate de o atitudine decepționistă, stagnantă, închisă oricărei lumini și oricărui sens rațional și logic în viață, nu doar ecoul, adeseori obscuro, al unei filozofii a impasului și dezagregării. Invitația pe care producțiile ce se adapă de la asemenea surse de gîndire, de la asemenea viziuni, o fac la dezabuzare molesită sau la violența unei indignări fără obiect; tristul elogiu pe care ele îl înalță neputinței, umilității, solitudinii umane (toate, clamate și proclamate de glosatorii acestei filozofii și acestei arte, drept iremediabile și drept fețe groțesti și de groază ale tragicului contemporan), îi vor apărea ca expresie amară și brutală a „sfîrșitului de partidă“ pe care-l trăiește, sfîșiată de întrebări insolubile și de disperate „defulări“ și „libertăți“ ale derutei, societatea burgheză. În izbitoare

contradicție cu faptele și chemările inexorabile ale vieții, cu setea de demnitate a omului, cu încrederea lui funciară în sine, cu lupta și capacitatea lui de a se smulge din alienare și înjosire, de a-și recuceri și afirma propria-i umanitate, asemenea producții (ca și alte surse și canale de scurgere ale gândirii, moravurilor și modului de viață burgheze), sînt în zilele noastre, pentru lumea și climatul nostru de viață și de construcție, pentru omul care se construiește pe sine construind, ceea ce numea cîndva bătrîna cronică „otrăvă de moarte sufletească”, duc la ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu numește „poluare spirituală”.

Scriitorul nostru, omul nostru de artă, crescut și format în ambianța elanului de muncă și a temeiurilor filozofice materialist-dialectice și istorice, conștient de răspunderea lui față de propria lui conștiință și artă, dar mai ales față de societate, nu poate de aceea, decît să subscrie la cuvintele Secretarului General al Partidului, care — evocînd lipsurile și neajunsurile manifestate în importarea unei serii de filme și a altor lucrări artistice sau literare, ca și în unele lucrări din creația noastră literară artistică — atrăgea atenția asupra unora din cauzele acestor lipsuri (neglijență, simț scăzut de răspundere, lipsă de fermitate ideologică, tocirea combativității și a spiritului revoluționar; dar și lipsă de demnitate națională, lipsă de spirit și de discernămint, ignoranță, înapoierie, servilism mic-burghez, neîncredere și subapreciere a realizărilor și a forțelor poporului) și avertiza cu tărie asupra influenței nocive pe care asemenea lucrări „de un slab nivel artistic, cu un conținut ideologic educativ dăunător”, au exercitat-o în rîndul oamenilor societății noastre, inclusiv, și mai cu seamă, în rîndul tinerilor. „Trebuie — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — să fie clar pentru toți cei care lucrează în aceste sectoare de activitate că mijloacele statului nostru socialist nu pot fi folosite sub nici o formă pentru propagarea unor concepții despre viață opuse ideilor noastre. Nu putem admite ca pe diferite canale și sub diferite forme să se propage concepții rasiste, șoviste, naționaliste, ori să se facă apologia brutalității, a modului de viață burghez (...) Nu putem admite ca de dragul așa-zisei libertăți, să se propage cu mijloacele noastre sau în țara noastră, concepțiile retrograde, moravurile claselor exploatare, modul de viață burghez, indiferent de unde ar veni acestea”.

Ce are de opus creația noastră literară-artistică unor atari modele și experiențe de viață și de artă? Firește, în locul vetustului (drapat adesea cu înșelătoare straie pretins noi și înnoitoare), afirmarea noului; urmărirea și demonstrarea procesului tumultuos de transformare revoluționară a realităților noastre; a procesului de înnoire spirituală și a personalității noastre umane. E drept, noul nu se lasă descoperit de la sine și nici nu e descoperit izolat, în stare pură, după cum vechiul nu dispăre de la sine ci se încăpăținează a se amalgama și a se afla într-o semnificativă încețare cu noul. Dar, dacă capacitatea de a înțelege noul — așadar, de a-l surprinde, a-l recunoaște, a-i descifra sensul, a-l afirma și a-l impune ca resort în procesul acesta de transformare a societății omenști — este una din trăsăturile de bază ale activității comunist, cum observă tovarășul Nicolae Ceaușescu, această capacitate este, prin excelență, și una din trăsăturile majore ale unei autentice vocații și pasiuni creator-artistice. Și poate că, niciodată această trăsătură a creatorului de artă nu a fost mai puternic dinamizată și mobilizată ca în zilele noastre, cînd sarcina de supremă răspundere a artistului este să slujească, prin aflările și prin demonstrațiile lui, formarea omului nou, și să sporească zestrea vieții spirituale a poporului.

Din această perspectivă înțelege artistul și indemnul pe care i-l adresează Secretarul General al Partidului, de a crea în așa fel încît omul, constructor al socialismului, să se poată regăsi în lucrările de artă, să-și descopere, în ele, și defectele dar și trăsăturile nobile:

„Nu avem nevoie de o artă care să poleiască cu aur realitățile, dar nu avem nevoie nici de o artă care să acopere cu noroi sau smoală aceste realități; avem nevoie de o artă care să fie suflet din sufletul poporului, să redea și greul și bucuriile și visul de viitor ale oamenilor muncii, o artă izvorîtă din realitățile națiunii noastre, profund umanistă”.

Este subînțeles în acest indemn și este trezită în conștiința creatorului de artă acel „spirit de explorator îndrăzneț și experimentat” al drumului nou pe care-l deschide omul noului socialism și comunismul, spirit cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu definește conduita și personalitatea unui marxist-leninist. Îndrăzneala de a-l explora, ca marxist-

leninist, îi va revela artistului că drumul nou pe care și-l deschide, pe care pășește poporul spre socialismul multilateral dezvoltat, spre comunism, nu este un drum scutit de asperități și greutate, golit de probleme nu odată penibile și de contradicții: acest drum i se va înfățișa adesea împiedicat și primejduit de o seamă de elemente ale vechiului. Și chemarea adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu creatorilor de artă este, în această privință, limpede: „Redați în artă mărețele transformări socialiste ale țării, munca clocotitoare a milioanele de oameni: veți găsi și contradicții și conflicte reale, nu închipuite, și fapte mărețe, emoționante, demne de numele de om! Redați și frumosul și iubirea în înțelesul lor măreț! Folosiți arma umorului, satirizați defectele care se manifestă în societate și la oameni!”

Lupta dintre nou și vechi se dă azi precumpănitor pe tărîmul eticii. Ea este în esență lupta pentru victoria omului nou, comunist — modest, simplu, interzis îngîmfării și aroganței, cinstit, curajos, demn, iubitor al adevărului și al dreptății, exemplu de moralitate în viața de familie, făcînd din ideea și deprinderea de a munci un cult — împotriva omului vechi, tarat de morbul descompunerii morale și politice, de moștenirea sau influențele trecutului — bucurîndu-se să ducă o viață parazitară, dedat la desfriș, structurat pe necinste și minciună, carierist și pus pe căpătuială, parvenind prin favoritism și nepotism, gata a se sustrage de la obligații, indiferent față de aspirațiile și străduințele poporului, necunoscînd și nerecunoscînd ca vrednic de atenție nimic în afara propriei sale individualități. Rolul creației literar-artistice, în această luptă este, nu numai unul de reliefare, cu intenție educativă, a ceea ce face frumusețea, puritatea, noblețea, grandoearea omului, în contrast cu ceea ce îl degradează și îl elimină din propria lui veleitate umană și socială. În denunțarea și vestejirea tipologiei acesteia, degradate și murdare, și a moravurilor ei, creația literar-artistică realizează și un act de combustie și de eficiență politică, în măsura în care atari moravuri și atare tipologie îmbracă un caracter contrarevoluționar în climatul de viață, de construcție și de convingeri în care trăiește poporul.

Politicul și educativul s-au îmbinat organic dintru început în definirea sarcinilor ce revin artelor noastre astăzi. Chemate a se adăpa din realitățile națiunii noastre, artelor sînt în același timp chemate a le propulsa și devenirea. Omul nou care se naște și se cristalizează în procesul grandioaselor transformări ale țării, se cere educat pentru acest grandios proces transformator. Ceea ce se verifică, înainte de toate, ca avînd virtute educativă, este spiritul militant, conștiința luptătoare pentru cauza revoluționară, măreț constructivă a partidului, fermitatea în aplicarea și apărarea ideologiei clasei muncitoare — ideologie a nobleței și demnității umane victorioase. Așa fiind, e firesc că „oamenii vor să afle din romane, poezii, piese de teatru, opere, din cîntece, cum au luptat comunistii și alți antifasciști și democrați, cum au înfruntat închisorile, lagărele, moartea chiar, pentru eliberarea poporului.” E firesc să se atragă atenția că „niciunul dintre aceștia nu a fost plîngător că viața este grea — au înfruntat dușmanul de clasă cu capul sus, au luptat încrezători în fericirea poporului, în cauza socialismului și comunismului”. Și e iarăși în ordinea firească a cerințelor actuale ca pe scenele teatrelor noastre, a operelor, „să-și facă loc lucrări de toate genurile, dar și lucrări contemporane cu caracter revoluționar, militant, contribuîndu-se și pe această cale, în spiritul tradițiilor noastre progresiste, la educarea maselor largi populare”.

Psihologia constructorului socialismului se structurează nu insular, nu individualist, ci inserată în structura societății: se dezvoltă și se nuanțează în funcție de această structură și de destinele poporului, ale cetății, ale umanității. Ceea ce nu-i anulează individualitatea — dimpotrivă, îi conferă o dimensiune umană, superioară, de care creatorul de artă nu poate să nu țină seamă. Omul nou — a cărui formare și fericire sînt ținta finală a construcției noastre socialiste; omul „civilizației superioare”, „cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral politic înaintat” — „comunismul de omenie” pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a proiectat minților noastre ca pe o imagine ideală — este virtual în preajma artistului care vrea să-l cînte și să-l încînte. Orizonturile de cunoaștere ale acestui om sînt în continuă lărgire: puterea lui de cuprindere și de înțelegere e mereu mai mare; setea lui de cultură, de frumos, de înălțător e nepotolită. Pretenția lui la o creație artistică mare și de virtuți formative și emoționale e și ea în firea lucrurilor. De la această înălțime se cuvîna adîncite și dezvoltate, în practica și în gîndirea criticii de artă, indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu privind

militarea pentru ridicarea artei noastre la un nivel tot mai înalt și așezarea ei pe temeiuri realiste și profund umaniste; indicațiile privind clarificarea acestor noțiuni, al căror rol este „de cea mai mare însemnătate” în realizarea unei arte adevărate: indicațiile privind și justa interpretare ce se cuvine dată astăzi — după vechi „încălcări și abuzuri pe care partidul le-a combătut cu fermitate” — realismului socialist. Care „nu presupune impunerea unor tipuri și șabloane în artă, ci deschiderea căilor spre o artă înfloritoare”. Spre această artă, chemată „să redea realitățile din țara noastră, din epoca în care trăim, epoca marilor prefaceri revoluționare, socialiste”, altfel de artă — „care să nu redea, în cele mai variate chipuri aceste vremi mărețe” — fiind de neconceput, fiind lipsită de viață, destinată a se ofili și a muri „ca floarea ruptă din plaiuri”, după cum subliniază, atât de frumos convingător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Intârziem — odată cu întreg poporul, ca oameni ai condeiului și ai artei — cu totală adevărată și adâncă luare aminte, cu un sporit simț de răspundere profesională și civică, asupra expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara din 3—5 noiembrie a Comitetului Central al P.C.R. Vom reveni și stărui de multe ori, de acum încolo, asupra ei. Ori de câte ori, în exercitarea muncii și creației noastre, ne vom simți confrunțați cu indecizii, cu ispite străine de principii și comandamentele înaltei misiuni cu care partidul ne-a cinstit și ne cinstește mai ales în aceste momente, în opera uriașă, atât de complexă și dificilă a edificării unui om nou, a edificării Omului, în țara noastră.

Creatorul de artă își dă seama de importanța sarcinii sale, pe cât de nobilă pe atât de grea, pe care este chemat s-o împlinească, participând la opera inițiată și condusă de partid, de îmbunătățire a activității ideologice, de ridicare a nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor, în opera de așezare a relațiilor din societatea noastră, pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. Și e hotărât să-și ducă la bună împlinire însărcinarea.

Creatorul nostru de artă e pătruns și de convingerea că împlinirea misiunii sale e destinată să radieze și dincolo de hotarele țării, dincolo de conștiințele maselor noastre populare. El e convins că arta pe care e îndrumat s-o realizeze — artă a realităților noastre, în plină și fermă desfășurare a construcției materiale și spirituale a socialismului multilateral dezvoltat, artă profund națională — este prin substanța ei și o artă profund animată de spiritul internaționalismului socialist, și de natură să dea și un răspuns original, propriu, sănătos, multiplelor și atât de controversate probleme ce se pun, pe plan mondial, creației artistice contemporane. Creatorul de artă adaugă astfel la mândria și satisfacția de a se prenumăra printre educatorii într-un umanism și într-un frumos al poporului său, și bucuria de a putea schimba reușitele lui, cu valorile autentice, progresiste ale altor popoare :

„Dorim să exportăm în străinătate creația noastră artistică care să facă cunoscute munca și viața nouă a poporului nostru. În acest fel, schimbul de valori culturale cu alte țări va contribui la mai buna cunoaștere a popoarelor, la dezvoltarea colaborării și prieteniei dintre ele, la cauza păcii în lume. Aceasta este menirea artei adevărate și ne pronunțăm pentru un asemenea schimb cultural cât mai larg ; în acest fel servim și interesele poporului și cauza progresului în lume“.

Prin aceste cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, sint confirmate sentimentele profund încercate de toți cei ce știu că geniul creator românesc a pătruns totdeauna în universalitate prin particularitatea lui națională. Aceste cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu se leagă strins de vibranta sa chemare adresată de la tribuna plenarei creatorilor de artă :

„Faceți din arta voastră un instrument de perfecționare continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității sociale, a modului de muncă și viață socialistă și comunistă !

Aveți în fața voastră o perspectivă largă : puneți talentul și măiestria de care dispuneți în slujba unei arte închinată poporului, cauzei socialismului și comunismului în patria noastră !

Sînt convins că cea mai mare parte a creatorilor vor răspunde cu noi și noi opere care să ridice pe culmi superioare arta românească !“

La această chemare, nu e conștiință adevărată de poet al artei și al scrisului, în țara noastră, care să nu fie hotărât a răspunde, potrivit convingerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu fapta și cât mai însuflețit.

„TEATRUL“